

Enskild motion

Motion till riksdagen 2015/16:563

av Hillevi Larsson (S)

Samma vaccinationsskydd till alla barn

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga att i framtiden erbjuda alla barn i Sverige samma vaccinationsskydd och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Idag finns ett vaccinationsprogram som gäller för alla barn. Men för de barn som anses ingå i en ”riskgrupp”, med förhöjd smittorisk eller sjukdom som minskar motståndskraften, erbjuds ytterligare vaccinationer utöver det allmänna vaccinationsprogrammet. I de flesta fallen handlar det om barn med invandrabakgrund från länder där risken att smittas med tbc och hepatit B är hög. Det förekommer också att barn med vissa allvarliga sjukdomar får influensavaccin och extra vaccin mot pneumokocker (utöver Prevenar som ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet). Det har också beslutats att flickor från mellanstadieåldern ska få subventionerat HPV-vaccin för att minska risken att smittas och i förlängningen utveckla livmoderhalscancer. För inte så länge sedan var tbc en mycket vanlig sjukdom i Sverige. Mängder med människor insjuknade och speciella sanatorier upprättades där tbc-sjuka fick vila ut i hopp om att det skulle bota dem. Många dog tyvärr ändå. Genom allmänna vaccinationsprogram i Sverige där alla barn vaccinerats mot tbc har vi lyckats tränga tillbaka tbc så att sjukdomen nästan utrotats. Men i mitten av 70-talet upphörde massvaccineringen av svenska barn med motivering att smittorisken är så liten och för att vaccinationen har biverkningar.

Det är sant att smittorisken var liten på 70-talet och fortfarande är relativt liten. Men orsaken till det är ju att vi vaccinerat bort sjukdomen! Många av de barnsjukdomar vi vaccinerar mot i allmänna vaccinationsprogrammet är också i det närmaste utrotade, men vi slutar inte vaccinera för det!

Dessutom bygger smittriskbedömningen på förhållanden som råder generellt i Sverige. De flesta ger sig förr eller senare ut på resor utanför Sverige. Då finns helt plötsligt en helt annan smittrisk. Men vaccinet biter inte lika bra när man vaccinerar sig i vuxen ålder och de flesta kommer inte på tanken att vaccinera sig mot tbc på egen hand. Nu ser vi att TBC håller på att komma tillbaka till Sverige. Invandringen och ökat resande spelar in tillsammans med att vaccin mot tbc inte längre ingår i det allmänna vaccinationsprogrammet. I stora delar av världen är tbc extremt utbredd, även i Europa. Vi bör förebygga ytterligare smittspridning genom att åter erbjuda alla barn i Sverige vaccin.

Hepatit B är ovanligt i Sverige och förekommer nästan bara i så kallade riskgrupper. Å andra sidan är det mycket smittsamt. Det smittar på samma sätt som hiv, genom kroppsvätskor. Men smittrisken är mångdubbelt högre. Dessutom räcker det att åka utomlands för att exponera sig för en helt annan smittrisk.

HPV-vaccin är det vaccin som senast lagts till i det allmänna vaccinationsprogrammet för flickor från mellanstadieåldern. HPV (humant papillomvirus) kan smitta sexuellt från mannens penis vid samlag. Viruset kan leda till cellförändringar som i sin tur i värsta fall kan leda till livmoderhalscancer hos kvinnor, en sjukdom med 33 % dödlighet som främst drabbar yngre kvinnor. De som överlever kan inte längre få barn. De som har blivit vaccinerade får ett 60–70 % skydd mot HPV-virus. Det finns idag två vaccin som skyddar mot HPV-virus, Cervarix och Gardasil. Gardasil ger dessutom ett 90 % skydd mot könssjukdomen kondylom. För närvarande är det Gardasil som är upphandlat av landstingen för vaccination i barnvaccinationsprogrammet.

Även om det framför allt är kvinnor som dör till följd av HPV-virus borde även pojkar vaccineras. HPV-virus kan nämligen även spridas via homosexuella kontakter, genom oskyddat analsex mellan män. Viruset kan leda till cellförändringar som i värsta fall utvecklas till cancer. (Även kvinnor kan drabbas av detta efter oskyddat analsex.) Det är dessutom möjligt att vaccination av pojkar kan minska smittorisken ytterligare för kvinnor. Det har visat sig att pojkar upp till 26 år har nytta av vaccinet. Vaccinet kan förhindra uppkomsten av både analcancer och peniscancer. Vid användning av Gardasil kan även kondylom förhindras. Mot bakgrund av detta bör även pojkar ingå i det allmänna vaccinationsprogrammet mot HPV-virus.

Vaccin mot tbc har biverkningar, men vaccinet är bättre än förr och biverkningarna är relativt lindriga. En del som vaccinerar sig får ett vätskande sår, som dock brukar torka in efter ett par veckor. De flesta som vaccinerat sig får ett litet platt ärr på axeln. Allvarliga biverkningar är ytterst ovanliga. 1 barn på 100 000 vaccinerade riskerar att via vaccinationen få en form av tbc. Men det är bara barn med speciell immunbristsjukdom som löper denna risk och genom att undvika att vaccinera nyfödda barn och istället vänta tills barnet är minst ett halvår gammalt går det att helt eliminera denna risk. De barn som har immunbristsjukdom upptäcks snabbt, inte minst i samband med det allmänna vaccinationsprogrammet som börjar redan vid 3 månaders ålder. Endast barn som lever nära tbc-sjuka anses behöva vaccinera sig från födseln. Vaccinationen mot hepatit B har få och för de flesta lätta biverkningar. Liksom vaccin mot HPV-virus.

De flesta vaccinationer ger biverkningar, men de är som regel få och lindriga. Biverkningarna måste dessutom vägas mot de allvarliga komplikationer som den riktiga sjukdomen kan leda till.

Ser man till den enskilde är det en fördel att få ett extra skydd mot allvarliga sjukdomar, ser man till samhället i stort är det en stor vinst om vi kan utrota farliga sjukdomar! Det finns idag inget tvång att vaccinera sig. Föräldrar kan välja att tacka nej till flera eller alla de vaccinationer som erbjuds till deras barn. Därför skulle en utökning av det allmänna vaccinationsprogrammet inte innebära något tvång att vaccinera sig. Det bör dessutom vara obligatoriskt att informera om de biverkningar som rapporterats innan vaccination utförs.

Regeringen bör överväga att i framtiden utöka det allmänna vaccinationsprogrammet så att alla barn i Sverige får möjlighet till samma vaccinationsskydd.

Hillevi Larsson (S)